

Stor oppslutning om likedelt ansvar for familie og forsørgelse

Ragni Hege Kitterød og Mari Teigen

Institutt for samfunnsforskning

Notat 2024:3

© Institutt for samfunnsforskning
Notat 2024:3

Institutt for samfunnsforskning
Munthes gate 31
Postboks 3233 Elisenberg
0208 Oslo

ISBN (digital): 978-82-7763-816-4
ISSN (digital): 2704-1891

www.samfunnsforskning.no

Innhold

Forord	4
Sammendrag	5
English Summary.....	5
Innledning.....	6
Stor oppslutning om likedelt ansvar.....	8
Hva kjennetegner dem som slutter opp om tradisjonell ansvarsfordeling	9
Menn støtter oftere enn kvinner en tradisjonell familiemodell.....	11
Hva kjennetegner menn som slutter opp om en tradisjonell familiemodell?	13
Hva kjennetegner kvinner som slutter opp om en tradisjonell familiemodell?	16
Stor oppslutning om likestilte familieroller	17
Litteratur	20
Vedleggstabell 1	21

Forord

CORE SURVEY 2022 – Likestillingsundersøkelsen er en undersøkelse om befolkningens syn på ulike likestillingsspørsmål. Undersøkelsen er laget av CORE – Senter for likestillingsforskning ved Institutt for samfunnsforskning og ble gjennomført av Kantar Public våren 2022. Undersøkelsen kartlegger holdninger til likestilling i politikk, utdanning, arbeidsliv og familie og tar opp både gamle og nye tema. Resultatene publiseres i tidsskriftartikler, rapporter og mindre notater. Dette notatet viser analyser av befolkningens holdninger til likedeling av ansvar for hjem og familie og for å forsørge familien økonomisk.

Oslo 5. mars 2024

Ragni Hege Kitterød og Mari Teigen

Sammendrag

Forfatter	Ragni Hege Kitterød og Mari Teigen
Tittel	Stor oppslutning om likedelt ansvar for familie og forsørgelse
Sammendrag	<p>Dette notatet undersøker befolkningens holdninger til likedeling av ansvarsoppgaver i familien. Analysen er basert på to spørsmål stilt i CORE SURVEY 2022 – Likestillingsundersøkelsen. Det ene gjelder holdninger til menns og kvinners ansvar for hjem og familie. Det andre gjelder holdninger til menns og kvinners ansvar for økonomisk forsørgelse av familien. Våre analyser viser en stor oppslutning om en likestilt familiemodell, samtidig som det er et ikke ubetydelig mindretall som støtter mer tradisjonelle tilpasninger, blant disse er det flest menn. Det er behov for nærmere analyse av hvilke faktorer som forklarer støtte til en mer tradisjonell familiemodell. Det som ikke overraskende peker seg ut som viktigst her er en negativ sammenheng mellom oppslutning om en tradisjonell familiemodell og generell positiv oppslutning om likestilling.</p>
Emneord	Likestilling, holdninger, arbeidsdeling hjemme, forsørgelse

English Summary

Author	Ragni Hege Kitterød og Mari Teigen
Title	Support for Equal Responsibility for Family and Provision
Summary	<p>This report investigates the public's attitudes towards the equal division of responsibilities in the family. The analysis is based on two questions asked in the CORE SURVEY 2022 - Gender Equality Survey. One concerns attitudes towards men's and women's responsibility for home and family. The other concerns attitudes towards men's and women's responsibility for the economic provision of the family. Our analyses show a large support for an equal family model, while at the same time there is a not insignificant minority that supports more traditional adaptations, among these, men are the majority. There is a need for further analysis of what factors explain the support for a more traditional family model. What not surprisingly stands out as most important here is a negative correlation between support for a traditional family model and general positive support for gender equality.</p>
Index terms	Gender equality, attitudes, division of labour at home, breadwinning

Innledning

I Norge har vi de siste tiåra sett en sterk og økende oppslutning om idealet om en likestilt familiemodell, der kvinner og menn deltar omtrent like mye i yrkeslivet og hjemme (Kitterød & Teigen, 2021). Når folk blir spurt om hvilken familieform de mener er best, svarer de fleste nå at de foretrekker en modell der partene har like krevende jobber og deler hus- og omsorgsarbeidet likt (Kitterød & Teigen, 2021, s. 105).¹ Lignende mønstre er vist i en rekke studier. Mens man i en del andre land har sett sterke antifeministiske og nasjonal-konservative strømninger de siste åra (Holm-Hansen, 2020; Kuhar & Paternotte, 2018; Roggeband & Krizsan 2020), ser det altså ut til å være lite motstand mot likestilte familieroller i Norge.

Spørsmål om kvinners og menns ansvar og muligheter i yrkeslivet og hjemme er blitt stilt i store internasjonale undersøker i flere tiår, noe som har gjort det mulig å sammenligne utviklingsmønstre over tid og mellom land (f. eks. Bolzendahl & Myers, 2004; Breidahl & Larsen, 2016; Cotter et al., 2011; Knight & Brinton, 2017). Mange av spørsmålene er imidlertid kritisert for å være litt gammeldagse og ikke fange opp mulige konfliktlinjer i dagens samfunn, og for å dreie seg mer om kvinners enn menns roller og ansvar (Walter, 2018). Videre har man ofte vært mer opptatt av det tidsmessige aspektet ved deltakelsen i arbeidet ute og hjemme, enn det økonomiske bidraget – altså ansvaret for å forsørge familien (Kitterød & Teigen, 2021).

I dette notatet undersøker vi befolkningens holdninger til kvinners og menns ansvar for hjem og familie, og for å forsørge familien økonomisk, basert på to spørsmål stilt i CORE SURVEY 2022 – Likestillingsundersøkelsen (se tekstboks om datagrunnlag). Spørsmålene var som følger:

Hvilken påstand stemmer best med din oppfatning? ²

- Kvinner bør ta mye mer ansvar enn menn for hjem og familie (1)
- Kvinner bør ta noe mer ansvar enn menn for hjem og familie (2)
- Kvinner og menn bør ta like mye ansvar for hjem og familie (3)
- Menn bør ta noe mer ansvar enn kvinner for hjem og familie (4)
- Menn bør ta mye mer ansvar enn kvinner for hjem og familie (5)
- Vet ikke (6)

¹ Spørsmålet er hentet fra Norsk Monitor.

² Dette spørsmålet ligger tett opp til et spørsmål som inngår i *Spørreundersøkelse om familie og kjønnsroller 2022*, som er den norske delen av International Social Survey Programme 2022.

Hvilken påstand stemmer best med din oppfatning?

- Kvinner bør ta mye mer ansvar enn menn for å forsørge familien økonomisk (1)
- Kvinner bør ta noe mer ansvar enn menn for å forsørge familien økonomisk (2)
- Kvinner og menn bør ta like mye ansvar for å forsørge familien økonomisk (3)
- Menn bør ta noe mer ansvar enn kvinner for å forsørge familien økonomisk (4)
- Menn bør ta mye mer ansvar enn kvinner for å forsørge familien økonomisk (5)
- Vet ikke (6)

Vi viser hvor mange som støtter opp om full likedeling og hvor mange som støtter opp om henholdsvis tradisjonelle og utradisjonelle tilpasninger. Deretter ser vi nærmere på den forholdsvis lille gruppen som støtter mer tradisjonelle tilpasninger; at kvinner bør ta mer ansvar for arbeidet med hjem og familie enn menn, og at menn bør ta mer ansvar for å forsørge familien økonomisk enn kvinner. Vi undersøker om det kjønnsforskjeller her, og videre, hvilke andre faktorer som har betydning for å støtte opp om tradisjonelle tilpasninger.

Datagrunnlag

Analysene er basert på CORE SURVEY 2022, som er en webbasert undersøkelse om befolkningens syn på ulike likestillingsspørsmål, utarbeidet av CORE – Senter for likestillingsforskning ved Institutt for samfunnsforskning. Undersøkelsen ble gjennomført av Kantar Public våren 2022. Nettoutvalget består av 4 099 respondenter i alderen 18-89 år.

Av alle som fikk invitasjon til å delta, var det 32,6 prosent som besvarte spørreskjemaet før undersøkelsen ble lukket. Svarprosenten varierer litt mellom grupper. Kantar Public har konstruert en vekt som korrigerer for skjevheter knyttet til kjønn, alder, utdanning og geografisk bosted og gjør at sammensetningen av nettoutvalget blir likere populasjonen. Vekten benyttes i analysene i dette notatet. Antall observasjoner vises uvektet.

Undersøkelsen kartlegger befolkningens holdninger til ulike likestillingsspørsmål, fordeling av familie- og yrkesarbeid, samt en del bakgrunnsinformasjon. En del bakgrunnsopplysninger er også hentet fra informasjon som allerede er lagret i GallupPanelet. Mer informasjon om undersøkelsen finnes i [dokumentasjonsrapporten](#).

Analysene i dette notatet omfatter kvinner og menn i alderen 18-79 år. Respondenter som ikke besvarte spørsmålet om hvordan ansvar for hjem og familie bør fordeles, eller spørsmålet om hvordan ansvaret for familiens forsørgelse bør fordeles (42 stykker), holdes utenfor. Analyseutvalget omfatter da 3 981 respondenter, 1 848 menn og 2 113 kvinner.

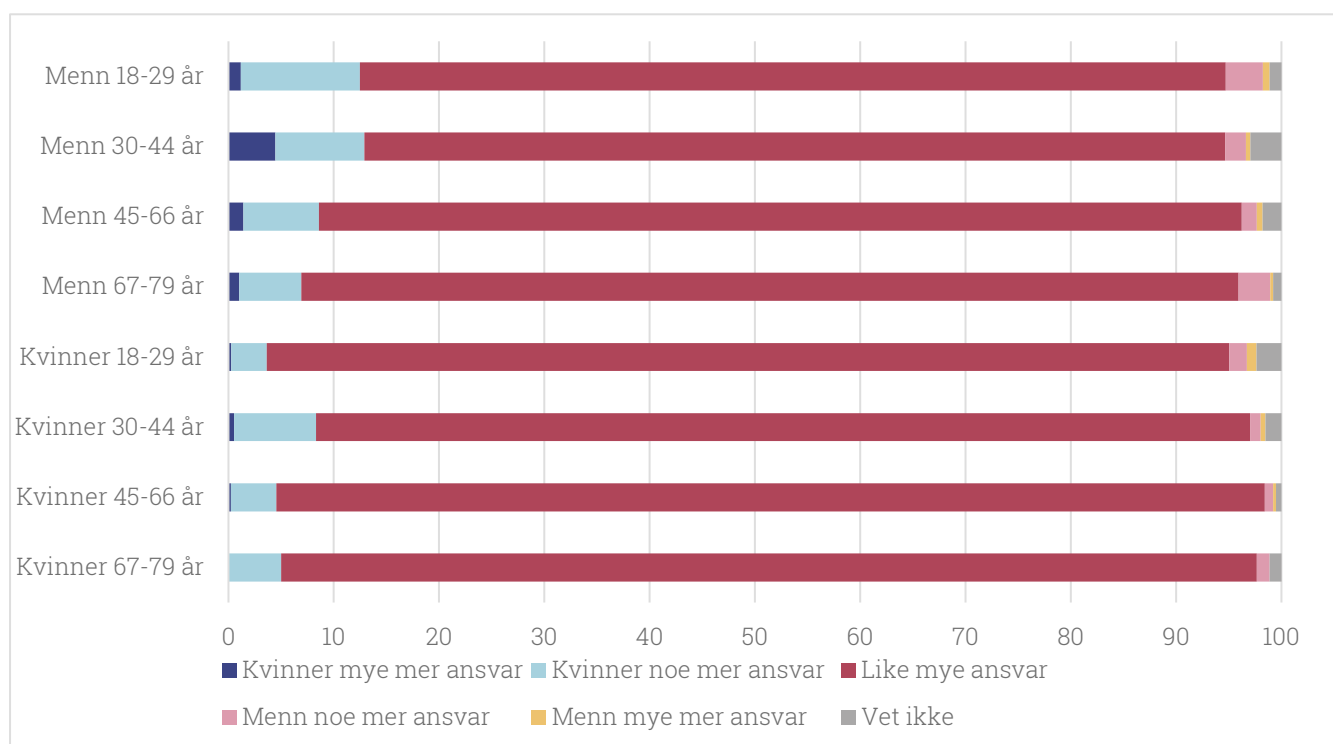
Stor oppslutning om likedelt ansvar

På spørsmål om kvinners og menns ansvar for hjem og familie svarer det store flertallet at kvinner og menn bør ta like mye ansvar (figur 1). Mønsteret gjelder for begge kjønn og i alle aldersgrupper. Kun et fåtall, under 10 prosent i de fleste grupper, mener at kvinner bør ta mer ansvar enn menn (mye eller noe mer), og enda færre, under 5 prosent, mener at menn bør ta mest ansvar.

Det er også en overveldende oppslutning om at kvinner og menn bør ta like mye ansvar for familiens forsørgelse (figur 2). Ytterst få, under 3 prosent i samtlige grupper, mener at kvinner bør ta mest ansvar, mens det er litt flere, 10-15 prosent, som mener at menn bør ta (mye eller noe) mer ansvar enn kvinner.

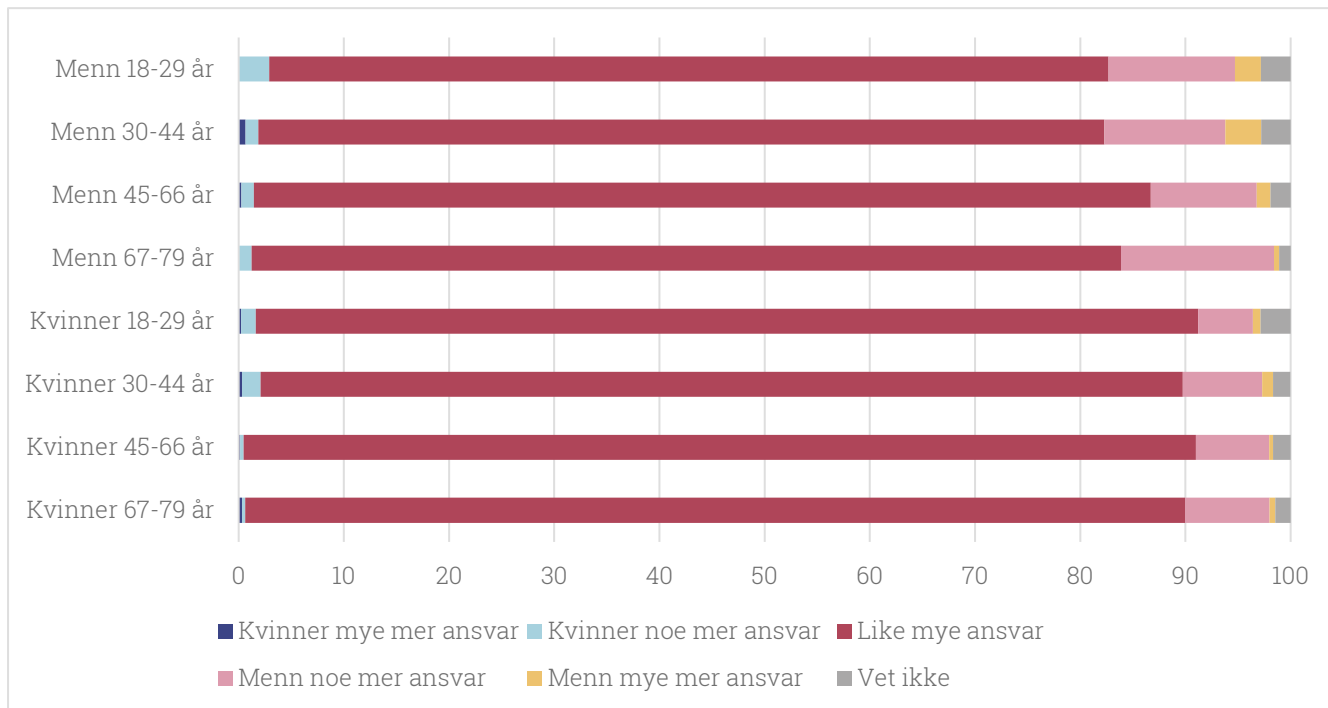
Figur 1

Hvem bør ta mest ansvar for hjem og familie? Holdninger blant menn og kvinner i ulike aldersgrupper. Prosent

Figur 2

Hvem bør ta mest ansvar for familiens forsørgelse? Holdninger blant menn og kvinner i ulike aldersgrupper. Prosent

Hva kjennetegner dem som slutter opp om tradisjonell ansvarsfordeling

Selv om de aller fleste støtter opp om likedelt ansvar for både hjem/familie og økonomisk forsørgelse, er det en liten gruppe blant menn og kvinner på henholdsvis 10 og 5 prosent som mener at kvinner bør ta mest ansvar for hjem og familie. Henholdsvis 14 og 6 prosent mener at menn bør ta mest ansvar for den økonomiske forsørgelsen. Relativt sett er det altså litt flere menn enn kvinner som slutter om en tradisjonell ansvarsfordeling av hjem/familie og forsørgelse. Ved hjelp av multivariate analyser skal vi se nærmere på hva som kjennetegner disse som slutter opp om en mer tradisjonell familiemodell. Vi undersøker først om kjønnsforskjellen består når vi justerer for sentrale bakgrunnskjenntegn. Deretter analyserer vi menn og kvinner hver for seg.

Vi har definert to avhengige variabler i de multivariate analysene, *Kvinner bør ta mest ansvar for hjem og familie* og *Menn bør ta mest ansvar for familiens forsørgelse*. Begge er dummyer (verdier 1/0), der 1 reflekterer oppslutning om en tradisjonell ansvarsfordeling (påstand 1 og 2 på det første spørsmålet, og påstand 4 og 5 på det andre), og 0 oppslutning om de øvrige påstandene.

Som uavhengige variabler/forklaringsvariabler inkluderer vi bakgrunnskjennetegn som kjønn, alder, familiefaktorer, utdanning og bosted. Dette er faktorer som ofte har betydning for holdninger til kjønnsroller (Davis & Greenstein, 2009). I tillegg inkluderer vi to holdningsindekser, en som reflekterer oppslutning om at likestilling er viktig, og en som reflekterer oppslutning om at kvinner og menn er forskjellige av natur. De uavhengige variablene omtales nærmere i tekstboksen under. Deskriptiv statistikk vises i vedleggstabell 1.

Uavhengige variabler*Kjønn**Respondentens alder**Yngste barns alder:* Basert på opplysninger om barns fødselsår. Opplysningene gjelder for barn som bor i husholdningen minst halvparten av tiden, både egne barn og stebarn.*Samlivsstatus:* Basert på opplysninger om hvorvidt man bodde sammen med en ektefelle/samboer eller ikke på intervju tidspunktet.*Utdanning:* Basert på opplysninger om høyeste fullførte utdanning. Vi har plassert fagskole på videregående nivå.*Bosted**Oppslutning om likestilling:* Indeks basert på tre påstander som fanger opp i hvilken grad respondentene mener at likestilling er viktig, hentet fra ulike deler av surveyen. Deltakerne ble spurt hvor enige eller uenige de var i at «Det blir snakket for mye om likestilling i den offentlige debatten» og at «Likestilling mellom kvinner og menn bør være en av de viktigste sakene når politikk utformes», samt hvor viktig eller uviktig de mente likestilling er som en politisk sak. Svarene ble gitt på femdelte skalaer. Vi har kodet dem slik at høye verdier i alle tilfeller indikerer at man synes likestilling er viktig og lave verdier det motsatte, og så konstruert en indeks ved å summere skårene på de tre variablene og dele på tre. Indeksen har 13 verdier fra 1 til 5. Cronbachs alpha er 0,70.*Oppslutning om at kvinner og menn er forskjellige av natur:* Indeks basert på grad av enighet/uenighet i følgende påstander, hentet fra ulike deler av surveyen: «Kvinnens og menns yrkesvalg forklares best med biologiske kjønnsforskjeller», «Gutter og jenter er forskjellige av natur» og «Kvinner og menn er svært forskjellige fra naturens side når det gjelder tanker og følelser». Høye skårer reflekterer stor oppslutning om at kvinner og menn er forskjellige. Skårene er summert og delt på tre, som gir en additiv indeks med 13 verdier fra 1 til 5. Cronbachs alpha er 0,70

Som analyseteknikk benytter vi en lineær sannsynlighetsmodell. For hver faktor, eller forklaringsvariabel, har vi definert en referansegruppe som de øvrige gruppene sammenlignes med. Regresjonskoeffisientene kan tolkes som forskjeller i sannsynlighet for å ha verdien 1 sammenlignet med verdien 0 på den avhengige variabelen mellom ulike kategorier på de uavhengige variablene. Hver kategori sammenlignes med referanse kategorien (Hellevik, 2009).³

Menn støtter oftere enn kvinner en tradisjonell familiemodell

Vi viser resultater fra tre modeller for sammenhengen mellom kjønn og hver av de to avhengige variablene (tabell 1). Først vises de bivariate sammenhengene (modell 1 og 4), deretter kontrolleres det for bakgrunnskjennetegn (modell 2 og 5), og til slutt inkluderes de to holdningsindeksene (modell 3 og 6). Ettersom vi

³ Dette er mer intuitivt forståelig enn tolkningen av oddsratene fra logistisk regresjon, som ofte brukes i analyser når den avhengige variabelen er dikotom, slik som her. Vi har også gjort analysene ved hjelp av logistisk regresjon og får da i all hovedsak samme resultater.

her først og fremst er opptatt av forskjeller i holdninger mellom menn og kvinner, viser vi kun koeffisienter for kjønn.

Menn er klart mer tilbøyelige enn kvinner til å mene at kvinner bør ta mest ansvar for familie og hjem (modell 1), og at menn bør ta mer ansvar enn kvinner for å forsørge familiene økonomisk (modell 4). Sannsynligheten er henholdsvis 5 og 6 prosentpoeng høyere for menn enn for kvinner. Kjønnforskjellene endres nesten ikke når vi justerer for bakgrunnskjennetegn (modell 2 og 5), noe som ikke er overraskende i og med at det er små forskjeller mellom menn og kvinner når det gjelder alder, barn, samlivsstatus, utdanning og bosted (se vedleggstabell 1). Kjønnforskjellene reduseres derimot betydelig og er ikke lengre statistisk signifikante når vi justerer for holdningsvariablene (modell 3 og 6). Dette betyr at kjønnforskjellen i stor grad skyldes at menn i gjennomsnitt skårer litt lavere enn kvinner på indeksen for oppslutning om at likestilling er viktig og litt høyere på indeksen for oppslutning om at kvinner og menn er forskjellige av natur (se vedleggstabell 1). Det er særlig når indeksen for likestillingsholdninger inkluderes i analysene, at kjønnforskjellen i oppslutning om tradisjonell ansvarfordeling for henholdsvis hjem/familie og forsørgelse reduseres.

Tabell 1

Resultater fra analyser av oppslutning om at kvinner bør ta mest ansvar for hjemmet og menn bør ta mest ansvar for å forsørge familien. Personer 18-79 år. Lineære sannsynlighetsmodeller, robuste standardfeil. N=3 981.

	Kvinner bør ta mest ansvar for hjem og familie					
	Modell 1		Modell 2		Modell 3	
	Koeffisient	Std.feil	Koeffisient	Std.feil	Koeffisient	Std.feil
Menn (ref. Kvinner)	0,048***	0,009	0,045***	0,009	0,002	0,009
Bakgrunnskjenntegn			X		X	
Oppslutning om						
Likestilling					X	
Kvinner og menn forskjellige av natur					X	
R ²	0,008		0,030		0,087	
	Menn bør ta mest ansvar for familiens forsørgelse					
	Modell 4		Modell 5		Modell 6	
	Koeffisient	Std.feil	Koeffisient	Std.feil	Koeffisient	Std.feil
Menn (ref. Kvinner)	0,060***	0,010	0,057***	0,010	0,010	0,010
Bakgrunnskjenntegn			X		X	
Oppslutning om						
Likestilling					X	
Kvinner og menn forskjellige av natur					X	
R ²	0,010		0,029		0,081	

***= signifikant på 0,001-nivå

Hva kjennetegner menn som slutter opp om en tradisjonell familiemodell?

For å få en bedre forståelse av hva som kjennetegner de relativt få menn og kvinner som slutter opp om en tradisjonell fordeling av ansvar for hjemmet og for familiens forsørgelse, har vi gjennomført multivariate analyser separat for hvert kjønn. For hver av de to utfallsvariablene (*Kvinner bør ta mest ansvar for hjem og familie* og *Menn bør ta mest ansvar for familiens forsørgelse*) viser vi resultater fra to modeller, først en der bakgrunnskjenntegnene inngår, og så en der vi i tillegg inkluderer de to holdningsindeksene (Oppslutning om likestilling/at kvinner og menn er forskjellige av natur).

Vi finner at menn med små barn (0-5 år) er mer tilbøyelige til å mene at kvinner bør ta mest ansvar for hjem og familie enn menn uten barn i husholdningen, mens det er en negativ sammenheng mellom menns utdanningsnivå og oppslutning om at kvinner bør ta mest ansvar hjemme (tabell 2, modell 1). Disse sammenhengene består også når de to holdningsindeksene inkluderes i analysen (modell 2). Det er en sterk negativ sammenheng mellom oppslutning om at likestilling er viktig og det å mene at kvinner bør ta mest ansvar hjemme, og en positiv sammenheng mellom oppslutning om at kvinner og menn er forskjellige av natur, og det å mene at kvinner bør ta mest ansvar hjemme (tabell 2, modell 2).

Analysene av om menn bør ta mest ansvar for forsørgelsen viser færre klare mønstre. Når kun bakgrunnskjennetegn inkluderes i analysen (tabell 3, modell 1), er det en tendens til at menn med lang utdanning er mindre tilbøyelige enn dem med kortest utdanning til å mene at menn bør ta mest ansvar for å forsørge familien, men sammenhengen er bare marginalt signifikant og forsvinner dessuten når holdningsindeksene inkluderes i analysene (tabell 3, modell 2). Det er videre en klar negativ sammenheng mellom oppslutning om at likestilling er viktig og det å mene at menn bør ta mest ansvar for familiens forsørgelse, og det er en klar positiv sammenheng mellom oppslutning om at kvinner og menn er forskjellige av natur og det å mene at menn bør ta mest ansvar for forsørgelsen.

Tabell 2

Resultater fra analyser av oppslutning om at kvinner bør ta mest ansvar for hjemmet. Svar fra menn. Lineære sannsynlighetsmodeller, robuste standardfeil. N=1 848.

	Modell 1		Modell 2	
	Koef- fisient	Std. feil	Koef- fisient	Std. feil
Alder (ref. 18-29 år)				
30-44 år	-0,009	0,031	-0,007	0,030
45-66 år	-0,045	0,029	-0,024	0,029
67-79 år	-0,054(*)	0,031	-0,002	0,031
Yngste barns alder (ref. Bor ikke med barn)				
0-5 år	0,072*	0,035	0,060(*)	0,033
6-19 år	0,016	0,021	0,001	0,021
Samlivsstatus (ref. Gift/samboende)				
Bor ikke med partner	-0,000	0,018	-0,002	0,018
Utdanning (ref. Videregående)				
Universitet, lavere	-0,056**	-0,056	-0,051**	0,018
Universitet, høyere	-0,075***	-0,075	-0,050*	0,021
Bosted (ref. Oslo)				
Viken	-0,029	0,028	-0,045(*)	0,027
Innlandet	0,018	0,043	-0,001	0,041
Vestfold og Telemark	-0,055(*)	0,031	-0,078**	0,030
Agder og Rogaland	0,023	0,033	-0,009	-0,033
Vestlandet	0,014	0,032	-0,012	0,031
Trøndelag	-0,063*	0,031	-0,073*	0,030
Nordland, Troms, Finnmark	0,016	0,038	0,010	0,035
Oppslutning om				
Likestilling			-0,066***	0,011
Kvinner og menn forskjellige av natur			0,041***	0,011
Konstantledd	0,147		0,203	
R ²	0,031		0,093	

Note: Analysen omfatter en liten gruppe med manglende opplysninger yngste barns alder og en liten gruppe med manglende opplysninger om samlivsstatus. Det vises ikke resultater for disse.

***= signifikant på 0,001-nivå, **=signifikant på 0,01-nivå, *=signifikant på 0,05-nivå, (*)=signifikant på 0,10-nivå

Tabell 3

Resultater fra analyser av oppslutning om at menn bør ta mest ansvar for å forsørge familien. Svar fra menn. Lineære sannsynlighetsmodeller, robuste standardfeil. N=1 848.

	Modell 1		Modell 2	
	Koef- fisient	Std. feil	Koef- fisient	Std. feil
Alder (ref. 18-29 år)				
30-44 år	-0,007	0,033	-0,05	0,032
45-66 år	-0,039	0,030	-0,013	0,029
67-79 år	-0,003	0,033	-0,059(*)	0,032
Yngste barns alder (ref. Bor ikke med barn)				
0-5 år	0,054	0,038	0,039	0,036
6-19 år	-0,012	0,023	-0,020	0,022
Samlivsstatus (ref. Gift/samboende)				
Bor ikke med partner	-0,011	0,020	-0,014	0,019
Utdanning (ref. Videregående)				
Universitet, lavere	-0,019	0,022	-0,012	0,021
Universitet, høyere	-0,043(*)	0,023	-0,013	0,023
Bosted (ref. Oslo)				
Viken	0,010	0,030	-0,10	0,029
Innlandet	0,063	0,046	0,034	0,044
Vestfold og Telemark	0,061	0,040	0,032	0,040
Agder og Rogaland	0,041	0,034	0,002	0,033
Vestlandet	0,050	0,032	0,019	0,031
Trøndelag	-0,019	0,034	-0,031	0,033
Nordland, Troms, Finnmark	0,023	0,034	0,017	0,035
Oppslutning om				
Likestilling			-0,078***	0,011
Kvinner og menn forskjellige av natur			0,050***	0,011
Konstantledd	0,024	0,033	0,196	
R ²	0,023		0,093	

Note: Analysen omfatter en liten gruppe med manglende opplysninger yngste barns alder og en liten gruppe med manglende opplysninger om samlivsstatus. Det vises ikke resultater for disse.

***= signifikant på 0,001-nivå, (*)=signifikant på 0,10-nivå

Hva kjennetegner kvinner som slutter opp om en tradisjonell familiemodell?

Det er en klar negativ sammenheng mellom kvinners utdanningsnivå og oppslutningen om at kvinner bør ta mest ansvar for hjem og familie, når kun bakgrunnskjenntegn inngår i analysen (tabell 4, modell 1). Denne sammenhengens forsvinner imidlertid når de to holdningsideksene inkluderes i analysen (tabell 4, modell 2), noe som skiller seg fra resultatene for menn. Som for menn, ser vi imidlertid også for kvinner en sterk negativ sammenheng mellom oppslutning om at likestilling er viktig og det å mene at kvinner bør ta mest ansvar hjemme, og en positiv sammenheng mellom oppslutning om at kvinner og menn er forskjellige av natur, og det å mene at kvinner bør ta mest ansvar hjemme.

Analysene av oppslutningen om at menn bør ta mest ansvar for økonomisk forsørgelse viser flere klare mønstre (tabell 5). Kvinner med barn i skolealder (6-19 år) er mer tilbøyelige enn kvinner uten barn i husholdningen til å mene at menn bør ta mest ansvar for forsørgelsen. Kvinner med utdanning på universitetsnivå er mindre tilbøyelige til å mene at menn bør ta mest ansvar for økonomisk forsørgelse enn kvinner med kortere utdanning (tabell 5, modell 1). Disse sammenhengene består, om enn i noe svakere form, også når de to holdningsindeksene inkluderes i analysen (tabell 5, modell 2). Holdningsindeksene har klar betydning for kvinners tilbøyelighet til å mene at menn bør ta mest ansvar for forsørgelsen, på samme måte som i analysene for menn.

Stor oppslutning om likestilte familieroller

I likhet med flere andre studier viser spørsmålene om holdninger til fordeling av ansvar for hjem og familie, og for familiens økonomiske forsørgelse, stilt i CORE SURVEY 2022 – Likestillingsundersøkelsen, at det store flertallet av både kvinner og menn støtter opp om en likestilt familiemodell med likedeling av ansvaret for både hjem/familie og forsørgelse. Det er likevel et ikke ubetydelig mindretall som svarer at mer tradisjonelle tilpasninger er det beste. Andelen er litt høyere blant menn enn blant kvinner, og kjønnsforskjellen er særlig knyttet til at menn i litt mindre grad enn kvinner mener at likestilling generelt er viktig.

Analysene av hvilke faktorer som har betydning for menns og kvinners oppslutning om en tradisjonell ansvarsfordeling for hjem/familie og for forsørgelse, viser få klare mønstre, med unntak av at vi finner en negativ sammenheng mellom oppslutning om en tradisjonell familiemodell og oppslutning om likestilling generelt, og en positiv sammenheng mellom oppslutning om en tradisjonell familiemodell og oppslutning om at kvinner og menn er forskjellige av natur. Det er tendenser til at lang utdanning trekker i retning av mindre oppslutning om en tradisjonell familiemodell og at det å ha barn i husholdningen trekker i retning av større oppslutning om en tradisjonell familiemodell, men mønstrene varierer mellom kjønn og for de to utfallene. Generelt forklarer analysene i dette notatet forholdsvis lite av variasjonen i utfallsvariablene (lav R^2). Andre mønstre bør studeres nærmere i senere analyser.

Tabell 4

Resultater fra analyser av oppslutning om at kvinner bør ta mest ansvar for hjemmet. Svar fra kvinner. Lineære sannsynlighetsmodeller, robuste standardfeil. N=2 113.

	Modell 1		Modell 2	
	Koef- fisient	Std. feil	Koef- fisient	Std. feil
Alder (ref. 18-29 år)				
30-44 år	0,032	0,016	0,010	0,016
45-66 år	-0,001	0,012	-0,013	0,012
67-79 år	0,005	0,016	0,002	0,016
Yngste barns alder (ref. Bor ikke med barn)				
0-5 år	0,040	0,025	0,023	0,025
6-19 år	0,017	0,016	0,007	0,015
Samlivsstatus (ref. Gift/samboende)				
Bor ikke med partner	-0,015	0,010	-0,003	0,010
Utdanning (ref. Videregående)				
Universitet, lavere	-0,025*	0,012	-0,015	0,119
Universitet, høyere	-0,046***	0,011	-0,017	0,011
Bosted (ref. Oslo)				
Viken	0,010	0,016	0,003	0,016
Innlandet	0,009	0,022	-0,003	0,021
Vestfold og Telemark	0,031	0,024	-0,018	0,024
Agder og Rogaland	0,006	0,017	-0,014	0,017
Vestlandet	0,022	0,018	0,011	0,017
Trøndelag	-0,020	0,016	-0,029(*)	0,016
Nordland, Troms, Finnmark	0,010	0,020	-0,002	0,019
Oppslutning om				
Likestilling			-0,043***	0,008
Kvinner og menn forskjellige av natur			0,038***	0,006
Konstantledd	0,046		0,088	
R ²	0,026		0,077	

Note: Analysen omfatter en liten gruppe med manglende opplysninger yngste barns alder og en liten gruppe med manglende opplysninger om samlivsstatus. Det vises ikke resultater for disse.

***= signifikant på 0,001-nivå, *=signifikant på 0,05-nivå, (*)=signifikant på 0,10-nivå

Tabell 5

Resultater fra analyser av oppslutning om at menn bør ta mest ansvar for å forsørge familien. Svar fra kvinner. Lineære sannsynlighetsmodeller, robuste standardfeil. N=2 113.

	Modell 1		Modell 2	
	Koef- fisient	Std. feil	Koef- fisient	Std. feil
Alder (ref. 18-29 år)				
30-44 år	0,005	0,018	-0,008	0,017
45-66 år	-0,008	0,016	-0,021	0,016
67-79 år	0,010	0,020	0,002	0,020
Yngste barns alder (ref. Bor ikke med barn)				
0-5 år	0,004	0,023	-0,013	0,023
6-19 år	0,046*	0,019	0,036(*)	0,019
Samlivsstatus (ref. Gift/samboende)				
Bor ikke med partner	-0,021(*)	0,012	-0,010	0,012
Utdanning (ref. Videregående)				
Universitet, lavere	-0,043**	0,013	-0,033*	0,023
Universitet, høyere	-0,073***	0,012	-0,044**	0,019
Bosted (ref. Oslo)				
Viken	0,005	0,019	-0,002	0,019
Innlandet	0,047	0,030	0,035	0,030
Vestfold og Telemark	0,021	0,027	0,008	0,026
Agder og Rogaland	0,044(*)	0,023	0,024	0,023
Vestlandet	-0,007	0,019	-0,018	0,019
Trøndelag	-0,021	0,020	-0,030	0,020
Nordland, Troms, Finnmark	-0,006	0,022	-0,018	0,023
Oppslutning om				
Likestilling			-0,039***	0,009
Kvinner og menn forskjellige av natur			0,040***	0,007
Konstantledd	0,085		0,106	
R ²	0,031		0,066	

Note: Analysen omfatter en liten gruppe med manglende opplysninger yngste barns alder og en liten gruppe med manglende opplysninger om samlivsstatus. Det vises ikke resultater for disse.

***= signifikant på 0,001-nivå, **=signifikant på 0,01-nivå, *=signifikant på 0,05-nivå, (*)=signifikant på 0,10-nivå

Litteratur

- Bolzendahl, C. I. & Myers, D. J. (2004). Feminist Attitudes and Support for Gender Equality: Opinion Change in Women and Men, 1974-1998. *Social Forces*, 83(2), 759-789. <https://doi.org/10.1353/sof.2005.0005>
- Breidahl, K. N. & Larsen, C. A. (2016). The myth of unadaptable gender roles: Attitudes towards women's paid work among immigrants across 30 European countries. *Journal of European Social Policy*, 26(5), 387-401. <https://doi.org/10.1177/0958928716664292>
- Cotter, D., Hermsen, J. M., & Vanneman, R. (2011). The End of the Gender Revolution? Gender Role Attitudes from 1977 to 2008. *American Journal of Sociology*, 117(1), 259-289. <https://doi.org/10.1086/658853>
- Davis, S. N. & Greenstein, T. N. (2009). Gender Ideology: Components, Predictors, and Consequences. *Annual Review of Sociology*, 35(1), 87-105. <https://doi.org/10.1146/annurev-soc-070308-115920>
- Hellevik, O. (2009). Linear versus logistic regression when the dependent variable is a dichotomy. *Quality & Quantity*, 43(1), 59–74. <https://doi.org/10.1007/s11135-007-9077-3>
- Holm-Hansen, J. (2020). Vold i nære relasjoner som tema i russisk og polsk politikk – De nasjonal-konservative utfordres i kjernesak. *Tidsskrift for kjønnsforskning*, 44(4), 255-268. <https://doi.org/10.18261/issn.1891-1781-2020-04-02>
- Kitterød, R. H. & Teigen, M. (2021). *Feminsime og holdninger til likestilling - tendenser til polarisering?* ISF-Notat 27.05.2021. Institutt for samfunnsforskning.
- Knight, C. R. & Brinton, M. C. (2017). One Egalitarianism or Several? Two Decades of Gender-Role Attitude Change in Europe. *American Journal of Sociology*, 122(5), 1485-1532. <https://doi.org/10.1086/689814>
- Kuhar, R. & Paternotte, D. (2018). *Anti-gender campaigns in Europe. Mobilizing against Equality*. Rowman & Littlefield International.
- Roggeband, C. & Krizsan, A. (2020). *Democratic backsliding and the backlash against women's rights: Understanding the current challenges for feminist politics*. Discussion paper No. 35, June 2020. <https://cps.ceu.edu/article/2020-06-22/democratic-backsliding-and-backlash-against-womens-rights-understanding-current>
- Walter, J. G. (2018). The adequacy of measures of gender roles attitudes: a review of current measures in omnibus surveys. *Quality & Quantity*, 52(2), 829-848. <https://doi.org/10.1007/s11135-017-0491-x>

Vedleggstabell 1

Deskriptiv statistikk, uavhengige variabler. Prosent og gjennomsnitt.

	Menn	Kvinner
Alder		
18-29 år	20	19
30-44 år	27	26
45-66 år	35	37
67-79 år	18	17
Gjennomsnitt (std.avvik)	47,86 (16,76)	48,19 (16,59)
Yngste barns alder		
Bor ikke sammen med barn	73	74
0-5 år	10	8
6-19 år	16	17
Uoppgitt	1	1
Samlivsstatus		
Gift/samboende	64	62
Bor ikke med partner	35	37
Uoppgitt	1	1
Utdanning		
Videregående	68	64
Universitet, lavere	18	19
Universitet, høyere	14	17
Bosted		
Oslo	14	15
Viken	22	23
Innlandet	7	7
Vestfold og Telemark	7	7
Agder og Rogaland	15	14
Vestlandet	17	16
Trøndelag	9	8
Nordland, Troms, Finnmark	9	9
Oppslutning om (gjennomsnitt, std.avvik)		
Likestilling	3,17 (0,89)	3,76 (0,79)
Kvinner og menn forskjellige av natur	3,73 (0,83)	3,43 (0,86)
Antall observasjoner	1 848	2 133